

Олег Ганьба

Кандидат юридичних наук,
доцент кафедри теорії та історії держави і права
та приватно-правових дисциплін факультету правоохоронної діяльності,
Національна академія Державної прикордонної
служби України імені Богдана Хмельницького, Хмельницький
<https://orcid.org/0000-0002-8391-8284>
Ganba_Oleg@ukr.net

Микола Федорчук

Слухач факультету підготовки керівних кадрів,
Національна академія Державної прикордонної
служби України імені Богдана Хмельницького, Хмельницький
fedorchuckk@ukr.net

ПРАВОМІРНА ПОВЕДІНКА ПЕРСОНАЛУ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГУЛЯТИВНИХ ТА ОХОРОННИХ ПРАВОВІДНОСИН У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИКОРДОННОЇ БЕЗПЕКИ

У науковій статті аргументується потреба дослідження ролі та значення правомірної поведінки персоналу Державної прикордонної служби України як засобу ефективної реалізації регулятивних та охоронних правовідносин у сфері забезпечення прикордонної безпеки.

У контексті з'ясування семантики терміна «поведінка» наголошується, що вона виступає системою взаємопов'язаних між собою певних діянь осіб та інших суб'єктів, що спрямовані на задоволення бажаних потреб та інтересів людини, колективу, суспільства та держави тощо.

Авторами узагальнюються наукові погляди вітчизняних вчених щодо визначення сутності юридично значущої поведінки як родового поняття, а також виокремлюються загальні та специфічні характеристики правомірної поведінки як її складового елемента.

У роботі також аналізуються відмінності правомірної поведінки від протиправної, характеризуються основні різновиди досліджуваної поведінки.

Стверджується, що персонал Державної прикордонної служби України, реалізуючи норми права, завдяки правомірній поведінці виступає учасником реалізації правовідносин у сфері забезпечення прикордонної безпеки, і, насамперед, публічно-адміністративних охоронних правових відносин, які посідають головне місце в механізмі правового регулювання зазначеної сфери.

І як результат авторами пропонується низка положень, які окреслюють роль та значення правомірної поведінки персоналу Державної прикордонної служби України як засобу реалізації регулятивних та охоронних правовідносин у сфері забезпечення прикордонної безпеки нашої держави.

Ключові слова: юридично значуща поведінка, правомірна поведінка, персонал, Державна прикордонна служба України, військовослужбовці та працівники, регулятивні та охоронні правовідносини, сфера забезпечення прикордонної безпеки.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. Україна є відносно молодою державою, яка прагне розвитку у напрямку європейської інтеграції та розбудови демократичного суспільства. Тому Державна прикордонна служба України (далі – Держприкордонслужба України), у зв'язку з ускладненням безпекової ситуації та необхідністю виконання радикально нових завдань з охорони та захисту державного кордону, продовжує своє реформування відповідно до кращих європейських і світових стандартів, зокрема і в контексті рішучої протидії проявам «гібридної війни» на державному кордоні. Однак упроваджувати зміни, які сприяли б правоохоронному органу спеціального призначення більш ефективно реагувати на сучасні загрози та виклики, досить складно.

На нашу думку, проблема полягає, насамперед, у людському факторі, у небажанні окремих військовослужбовців та працівників прикордонного відомства у процесі реалізації своїх повноважень діяти правомірно, не зловживаючи при цьому службовим становищем. Для виконання завдань, які покладаються на Держприкордонслужбу України щодо забезпечення недоторканності державного кордону та охорони суверенних прав України в її прилеглий зоні та виключній (морській) економічній зоні [1, ст. 1], потрібен кваліфікований персонал, як керівний управлінський, так і виконавчий, поведінка якого має бути правомірною. Це і є гарантією та запорукою швидкого, системного й успішного втілення необхідних прикордонному відомству реформ, що дозволить військовослужбовцям і працівникам ефективно реагувати на сучасні загрози та виклики, а також позитивно впливатиме на підвищення авторитету Держприкордонслужби України як сучасного правоохоронного органу спеціального призначення.

На разі поведінка як будь-яких суб'єктів суспільного життя, так і суб'єктів правових відносин у сфері забезпечення прикордонної безпеки є різноманітною у своїх проявах, а також адекватним відображенням усіх явищ життя сучасного суспільства, яке живе в умовах «гібридної» війни та проведення операції

Об'єднаних сил. Саме тому правомірна поведінка персоналу Держприкордонслужби України як суб'єктів регулятивних та охоронних правовідносин у сфері забезпечення прикордонної безпеки в сучасних умовах має важливе не тільки теоретичне, а й практичне значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз поняття, сутності та ознак «правомірної поведінки» знайшов своє відображення у працях багатьох учених, які зробили вагомий вклад у дослідження зазначених проблем, а саме: К. Г. Волинка, І. В. Воронова, В. Є. Голубовський, Н. А. Горбова, А. М. Колодій, В. В. Копейчиков, М. Н. Марченко, П. М. Рабінович, Г. В. Свириденко, О. Ф. Скакун, О. О. Тихомиров та ін. Вони висловлюють власне бачення трактування та проявів правомірної поведінки в різних сферах життєдіяльності суспільства, однак їх позиції хоча і дещо відрізняються, але в цілому в них достатньо повно висвітлюються загальні характеристики правомірної поведінки.

Проте, у працях зазначених учених мало приділяється уваги дослідженню ролі та значення правомірної поведінки як засобу якісної реалізації регулятивних та охоронних правовідносин персоналом Держприкордонслужби України у сфері забезпечення прикордонної безпеки.

Тому **метою нашого дослідження** є з'ясування ролі та значення правомірної поведінки персоналу Держприкордонслужби України як засобу ефективної реалізації регулятивних та охоронних правовідносин у сфері забезпечення прикордонної безпеки.

Реалізація поставленої мети зумовила необхідність вирішення таких завдань:

з'ясування семантики терміна «поведінка»;

визначення сутності юридично значущої (правової) поведінки як родового поняття та правомірної поведінки як її складового елемента;

виокремлення загальних і специфічних характеристик правомірної поведінки;

висвітлення основних різновидів правомірної поведінки;

характеристика правомірної поведінки як засобу реалізації регулятивних та охоронних правовідносин у сфері забезпечення прикордонної безпеки.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

На початку нашого дослідження постає проблема з'ясування семантики терміна «поведінка». Так, поняття «поведінка» у Великому тлумачному словнику сучасної української мови визначається як «сукупність чийх-небудь дій і вчинків»; «спосіб життя»; «поводження, манера поведінки» або як «реакція організму на будь-яке подразнення або вплив чогось» [2, с. 992].

Інші тлумачні джерела поведінку людини трактують як «діяльність, що має природні передумови, але у своїй основі соціально обумовлена, опосередкована мовою та іншими знаково-змістовними системами, типовою формою якої є праця, а атрибутом – спілкування. Своєрідність поведінки індивіда залежить від характеру його взаємовідносин з групами, членом яких він є, від групових норм, ціннісних орієнтацій, рольових приписів тощо» [3, с. 244].

Тобто поведінка виступає системою взаємопов'язаних між собою певних вчинків осіб та інших суб'єктів, що спрямовані на задоволення бажаних потреб та інтересів людини, колективу, суспільства та держави.

При цьому соціально значущу поведінку особи, яка регламентована нормами права та спричиняє юридичні наслідки, називають правовою поведінкою [4, с. 203].

Дещо ширше визначення пропонують такі теоретики права, як Л. В. Авраменко, А. М. Колодій, В. В. Копейчиков, С. Л. Лисенков, В. П. Пастухов, О. В. Петришин, О. Д. Тихомиров, М. В. Цвік та ін., наголошуючи, що поведінка, яка врегульована правом (де право як важливий інститут соціального регулювання встановлює своїми нормами бажану систему суспільних відносин) та виступає продуктом життєдіяльності соціуму, результатом різноманітної соціально значущої поведінки людей, називається правовою поведінкою, поведінкою у правовій сфері або юридично значущою

поведінкою [5; 6]. При цьому правомірна та протиправна поведінки є складовими елементами правової поведінки.

Під правовою поведінкою персоналу Держприкордонслужби України як суб'єктів правовідносин у сфері забезпечення прикордонної безпеки слід розуміти передбачену нормами права юридично значущу поведінку фізичних (військовослужбовців або працівників) чи юридичних осіб (органів охорони державного кордону), що тягне за собою позитивні або негативні наслідки для конкретних суб'єктів права [7, с. 63].

Науковці у сфері діяльності Держприкордонслужби України також зазначають, що правомірна поведінка суб'єктів охорони державного кордону України є таким видом правової поведінки, що спрямовується на дотримання належної військової дисципліни, правопорядку в конкретному органі або підрозділі охорони державного кордону, а також на сумлінне виконання службових обов'язків військовослужбовцями та працівниками Держприкордонслужби України, що в сукупності створює належні умови для забезпечення охорони державного кордону [7, с. 68].

Саме правомірна поведінка виступає основним засобом ефективної реалізації регулятивних та охоронних правовідносин у сфері прикордонної безпеки у формі службових повноважень їх учасників. І навпаки – протиправна поведінка учасників правових відносин є головною причиною послаблення законності, правопорядку та дисципліни, а відповідно і прикордонної безпеки, що є вагомим фактором вразливості безпекового середовища нашої держави.

До ознак, за якими правомірна й неправомірна поведінки відрізняються одна від одної, науковець С. Г. Бащук відносить такі: прямо протилежна соціальна значущість правомірної та протиправної поведінки; різна мотивація зазначених видів юридично значущої поведінки; відмінна їх правова регламентація: правомірна поведінка зазвичай регламентується дозвільними або зобов'язальними нормами, протиправна – заборонними; різні контрольні функції держави відносно окреслених видів поведінки й різні юридичні наслідки, які ними викликаються [8, с. 14].

На думку В. Є. Голубовського, необхідність правомірної поведінки закладена у нормах права – заборонних чи зобов'язуючих. У даному випадку право покликане захищати суспільство від неправомірної, протиправної поведінки. Правомірна поведінка полягає в дотриманні (виконанні) норм права і носить беззаперечний нормативний характер. Протиправна поведінка – антисоціальна, вона порушує заборонну і зобов'язуючу норми. Саме правові норми або ж дозволяють (дозвільні норми), або ж забороняють (заборонні норми), або ж пропонують (зобов'язуючі норми) певні варіанти поведінки [9, с. 69].

К. Г. Волинка зазначає, що правомірна поведінка – це вид правової поведінки, яка характеризується соціальною корисністю, відповідає інтересам суспільства, держави й окремих осіб; відповідає теоретичним моделям можливої поведінки, зафіксованим у нормах права, має позитивні юридичні наслідки, гарантується з боку держави тощо [10, с. 176].

Отже, правомірна поведінка, на відміну від протиправної, характеризується соціальною корисністю, відповідністю моделям, відображеним у правових нормах, позитивними юридичними наслідками. Як загальна форма реалізації суб'єктивних прав і обов'язків правомірна поведінка, впливаючи з характеру норм права, що реалізуються, здійснюється у вигляді їх дотримання, виконання та використання, а також якісного правозастосування, тобто становить єдність юридичного та соціального змісту реалізації норм права [11, с. 133], що яскраво проявляється у змісті регулятивних та охоронних правовідносин, у тому числі і сфери прикордонної безпеки.

Окрім цього, у більшості наукових досліджень зазначається, що правомірна поведінка являє собою можливість суб'єктів правовідносин здійснювати певні дії у межах, передбачених законом, або вимагати їх від інших учасників правовідносин та розглядається як прояв і форма буття людини, що формується на основі ціннісного ставлення до права як форми свободи і справедливості.

За допомогою саме правомірної поведінки здійснюється необхідне суспільству правове впорядкування відносин, у тому числі і у сфері прикордонної безпеки. Усе розмаїття її різновидів досить важко осягнути, тому наведена нами класифікація не є вичерпною і відображає лише основні її види:

- 1) за характером (мотивацією) правомірної поведінки поділяється: на активну – цілеспрямовану, ініціативну діяльність суб'єктів сфери прикордонної безпеки, яка ґрунтується на високому рівні їх правосвідомості і правової культури, які забезпечуються право-виховною роботою, іншими формами та методами; звичну правомірну поведінку – таку, що ввійшла у звичку через багаторазове повторення, тому не потребує додаткової фіксації у свідомості військовослужбовця (наприклад, у ході перевірки документів у особи на право перетинання державного кордону); конформістську, яка є пасивно-приспосовницькою поведінкою, що будується на зразках учинків інших суб'єктів права, тому характерним для неї є принцип «поводитися так, як поводяться інші»; маргінальну – будучи також правомірною, така поведінка виражається у внутрішній готовності особи до здійснення протиправних дій у разі зниження ефективності контролю за нею (ґрунтується на страху відповідальності за недотримання норм права);
- 2) за суспільним значенням: об'єктивно необхідні дії (захист Батьківщини; здійснення в установленому порядку прикордонного контролю і пропуску через державний кордон України та до тимчасово окупованої території і з неї осіб, транспортних засобів, вантажів тощо); соціально допустимі дії (звільнення з військової служби у зв'язку із закінченням строку контракту, у зв'язку із проведенням організаційно-штатних заходів, відмова військовослужбовця від правомірної ротації тощо);
- 3) за методами правового регулювання для сфери прикордонної безпеки більш характерна поведінка, встановлена імперативними нормами. Вона характеризується чіткою визначеністю варіантів (правил) поведінки, від яких особа не може відступати;
- 4) за змістом правовідносин вона проявляється у вигляді використання суб'єктивних прав і виконання юридичних обов'язків,

що особливо актуально для регулятивних та охоронних правовідносин сфери прикордонної безпеки тощо [1; 4, с. 207].

Оскільки необхідність правомірної поведінки закладена в нормах права, то говорити про правомірну поведінку суб'єктів права, якими в нашому випадку є військовослужбовці та працівники Держприкордонслужби України, можна лише в тому випадку, якщо їхні дії відповідатимуть ідеальній моделі поведінки, закріпленій у нормах права.

Відповідно, правомірна поведінка являє собою можливість суб'єктів правовідносин, якими є персонал Держприкордонслужби України, здійснювати певні дії у межах службових повноважень та/або вимагати їх від інших учасників правовідносин сфери прикордонної безпеки.

Військовослужбовці та працівники Держприкордонслужби України як суб'єкти регулятивних та охоронних правовідносин у сфері забезпечення прикордонної безпеки мають більше законодавчо-закріплених прав, ніж обов'язків, які інколи використовуються ними для зловживань, тобто незаконного розширення кола своїх повноважень задля отримання неправомірної вигоди, про що свідчить статистика правопорушень персоналу відомства за 2018 рік. Так, персоналом Держприкордонслужби України скоєно 55 злочинів, за їх вчинення засуджено 28 військовослужбовців, з них за корупційні правопорушення – 10 осіб. За результатами заходів адміністративного примусу в особливий період складено та подано до суду 1 036 протоколів про військові адміністративні правопорушення, до адміністративної відповідальності притягнуто 815 військовослужбовців. За порушення вимог антикорупційного законодавства України відносно особового складу відомства складено 28 адміністративних протоколів [12].

Особливо актуальними є також питання щодо практики обґрунтування правомірності дій (бездіяльності) та доказування неправомірності вчинків, як владних, так і підпорядкованих суб'єктів регулятивних та охоронних правовідносин у сфері забезпечення прикордонної безпеки. Разом з тим персонал Держприкордонслужби України майже позбавлений можливості щодо

обрання варіанта власної поведінки, адже їх повноваження та компетенція максимально деталізовані та чітко визначені у чинному законодавстві.

З урахуванням того, що правові відносини – це специфічний правовий зв'язок між двома і більше сторонами (суб'єктами, учасниками), який охороняється державою і виявляється в можливості уповноваженої сторони – військовослужбовця на основі правових норм вимагати від іншої зобов'язаної сторони виконання певних дій або утримання від них, і в обов'язку іншої сторони виконувати ці вимоги [4, с. 186]. Відповідно, правомірна поведінка як засіб реалізації регулятивних та охоронних правовідносин у сфері забезпечення прикордонної безпеки виступає найефективнішим способом втілення в життя їх змісту завдяки реалізації суб'єктивних прав та юридичних обов'язків у формі службових повноважень.

Такі властивості правомірної поведінки визначають складність характеру її прояву. Адже право тут виражає не тільки державну волю, а й волю та інтереси персоналу Держприкордонслужби України, а правомірна поведінка військовослужбовців і працівників прикордонного відомства виступає необхідною умовою якісної реалізації регулятивних та охоронних правовідносин персоналом Держприкордонслужби України як правоохоронного органу спеціального призначення.

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Отже, на підставі викладеного аналізу пропонуємо окреслити роль та значення правомірної поведінки персоналу Держприкордонслужби України як засобу реалізації регулятивних та охоронних правовідносин у сфері забезпечення прикордонної безпеки нашої держави, які полягають у такому:

1) завдяки правомірній поведінці формується атмосфера нетерпимості до правопорушень у процесі виконання персоналом Держприкордонслужби України своїх повноважень, що сприяє поступовій трансформації протиправних відхилень у маргінальну поведінку, а з плином часу – і в соціально активну;

2) формується законослухняне середовище серед суб'єктів правовідносин сфери прикордонної безпеки, що сприяє утвердженню правомірного стилю оперативно-службової діяльності персоналу;

3) системне поширення правомірної поведінки у зазначеній сфері сприяє підвищенню авторитету як конкретного органу або підрозділу охорони державного кордону зокрема, так і Держприкордонслужби України та її посадових осіб у цілому серед правоохоронних органів та військових формувань України, взаємодіючих прикордонних відомств, населення прикордоння суміжних держав тощо;

4) вона сприяє утвердженню режиму законності, правопорядку, належної військової дисципліни, що позитивно впливає на якість реалізації змісту різноманітних правовідносин у сфері прикордонної безпеки нашої держави;

5) правомірна поведінка забезпечує вдосконалення та підвищення якості механізму реалізації повноважень, які поступово формуються на кращих європейських і світових стандартах, вироблених теорією та практикою прикордонної діяльності різних держав світу.

Список використаних джерел

1. Про Державну прикордонну службу України : Закон України від 3 квітня 2003 р. № 661–IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 27. Ст. 208.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2007. 1736 с.
3. Краткий психологический словарь / сост. Л. А. Карпенко ; под общ. ред. А. В. Петровского, М. Г. Ярошевского. Москва : Политиздат, 1985. 431 с.
4. Теорія держави і права : навч. посіб. для підгот. фахівців з інформ. безпеки / О. О. Тихомиров та ін. ; за заг. ред. Л. М. Стрельбицької. Київ : Кондор-Видавництво, 2016. 332 с.
5. Загальна теорія держави і права : навч. посіб. / А. М. Колодій та ін.; ред. : В. В. Копейчиков. Вид. стереотип. Київ : Юрінком Інтер, 2001. 317 с.
6. Загальна теорія держави і права : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / М. В. Цвік та ін.; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. В. Петришина. Харків : Право, 2009. 584 с.
7. Ганьба О. Б. Правомірна та протиправна поведінка суб'єктів охорони державного кордону України : монографія ; за заг. ред. С. Д. Гусарева, Б. П. Ганьби. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2017. 224 с.
8. Башук С. Г. Правомірна поведінка в структурі соціальної поведінки. *Порівняльно-аналітичне право*. 2014. № 2. С. 12–16.
9. Голубовський В. Є. Правомірна поведінка: теоретико-методологічний аспект дослідження. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 1. С. 68–72.

10. Волинка К. Г. Теорія держави і права : навч. посіб. Київ : МАУП, 2003. 240 с.

11. Полонка І. Конструктивно-теоретичний аналіз розуміння поняття та ознак правомірної поведінки. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 3. С. 131–136.

12. Про оголошення та введення в дію рішення колегії Адміністрації Державної прикордонної служби України від 7 лютого 2019 року № 4 «Про підсумки оперативно-службової діяльності Державної прикордонної служби України у 2018 році та завдання на 2019 рік» : наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 18 лютого 2019 року № 14.

References

1. *Pro Derzhavnu prykordonnu sluzhbu Ukrainy* [About the State Border Guard Service of Ukraine] : Law of Ukraine dated April 3, 2003 No. 661-IV. Information from the Verkhovna Rada of Ukraine. 2003. No. 27. Art. 208. [in Ukrainian]

2. *Velykyi tumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy* [Great explanatory dictionary of modern Ukrainian language]. Editor in Chief V. T. Busel. Kyiv ; Irpin : VTF «Perun», 2007. 1736 p. [in Ukrainian]

3. *Kratkyi psykhologhycheskyi slovar* [Brief psychological dictionary] / comp. L. A. Karpenko; in common. edit. A. V. Petrovsky, M. G. Yaroshevsky. Moscow : Politizdat, 1985. 431 p. [in Ukrainian]

4. *Teoriia derzhavy i prava* [State and Law Theory]: navchalnyi posibnyk dlia pidhotovky fakhivtsiv z informatsiinoi bezpeky [Tutorial for the preparation information specialists security] / O. Tikhomirov and others ; for community edit. L. M. Strelbitskoi. Kyiv: Condor Publishing House, 2016. 332 p. [in Ukrainian]

5. *Zahalna teoriia derzhavy i prava* [General theory of state and law]: navchalnyi posibnyk [tutorial] / A. Kolodii and others; edit : V. V. Kopeychikov. Edit. stereotyp. Kyiv: Yurinkom Inter, 2001. 317 p. [in Ukrainian]

6. *Zahalna teoriia derzhavy i prava* [General theory of state and law]: pidruchnyk dlia studentiv yurydnykh vyshchykh navchalnykh zakladiv. M. V. Tsvik and others; ed. Dr. Lawr. Sciences, prof., acad. NAPrN of Ukraine M. V. Tsvika, Dr. Lawr. Sciences, prof., acad. NAPrN of Ukraine O. V. Petryshina. Kharkiv: Right, 2009. 584 p. [in Ukrainian]

7. Hanba O. B. (2017). *Pravomirna ta protypravna povedinka subiektiv okhorony derzhavnoho kordonu Ukrainy* [Lawful and illegal behavior of subjects of protection of the state border of Ukraine]: monograph; for community edit. S. D. Gusareva, B. P. Hanby. Khmelnytsky : Vydavnytstvo NADPSU, 2017. 224 p. [in Ukrainian]

8. Bashchuk S. H. *Pravomirna povedinka v strukturi sotsialnoi povedinky* [Lawful behavior in the structure of social behavior]. *Porivnialno-analitychne pravo* [Comparative and analytical right]. 2014. No. 2. P. 12–16. [in Ukrainian]

9. Holubovskiy V. Ye. *Pravomirna povedinka: teoretyko-metodolohichni aspekt doslidzhennia* [Lawful behavior: theoretical and methodological aspect of the study]. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava* [Journal of the Kyiv University of Law]. 2012. № 1. P. 68–72. [in Ukrainian]

10. Volynka K. H. *Teoriia derzhavy i prava* [Theory of State and Law] : navchalnyi posibnyk. Kyiv : MAUP, 2003. 240 p. [in Ukrainian]

11. Polonka I. *Konstruktivno-teoretychnyi analiz rozuminnia poniattia ta oznak pravomirnoi povedinky*. [Constructive-theoretical analysis of the understanding of the concept and signs of lawful conduct]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo* [Entrepreneurship, economy and law]. 2016. No. 3. P. 131–136. [in Ukrainian]

12. *Pro oholoshennia ta vvedennia v diiu rishennia kolehii Administratsii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy vid 7 liutoho 2019 roku № 4* [On announcing and putting into effect the decision of the college of the Administration of the State Border Guard Service of Ukraine dated February 7, 2019, No. 4] "*Pro pidsumky operatyvno-sluzhbovoi diialnosti Derzhavnoi prykordonnoi*

sluzhby Ukrainy u 2018 rotsi ta zavdannia na 2019 rik ["On the Results of Operational and Service Activity of the State Border Guard Service of Ukraine in 2018 and Tasks for 2019"] : nakaz Administratsii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Dated February 18 2019, No. 14. [in Ukrainian]

Oleg Hanba, Mykola Fedorchuk. The Lawful Behavior of Personnel of the State Border Guard Service of Ukraine as a Measure for the Implementation of Regulatory and Security Legal Relations in the Field of Ensuring Border Security

The article argues the need to study the role and significance of lawful conduct of the personnel of the State Border Guard Service of Ukraine as a means of effective implementation of regulatory and security legal relations in the field of ensuring border security.

In the context of elucidating the semantics of the term “behavior”, it is stated that it acts as a system of interrelated acts among individuals and other entities aimed at satisfying the desired needs and interests of a person, collective, society and state, etc.

The authors generalize the scientific views of domestic scientists on the definition of the essence of legally meaningful behavior as a generic concept, as well as the general and specific characteristics of lawful behavior as its constituent element are singled out.

The paper also analyzes the differences of lawful behavior from the unlawful, characterized the main varieties of the studied behavior.

It is argued that the personnel of the State Border Guard Service of Ukraine, implementing the rules of law, due to lawful conduct acts as a participant in the implementation of legal relations in the field of security of border security, and, first of all, public-administrative security legal relations, which occupy a major place in the mechanism of legal regulation of the specified sphere.

As a result, the authors propose a number of provisions that outline the role and significance of lawful conduct for the personnel of the State Border Guard Service of Ukraine as a means of implementing regulatory and security legal relations in the field of ensuring the border security of our state.

Key words: legally significant behavior, lawful behavior, personnel, State Border Guard Service of Ukraine, servicemen and employees, regulatory and security relations, the field of ensuring border security.